

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem"

COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD)

(2014/C 67/13)

Ziņotājs: **Michael SMYTH**

Eiropas Parlaments 2013. gada 4. jūlijā un Padome 2013. gada 17. jūlijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu un 304. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem"

COM(2013) 462 final – 2013/0214 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 4. oktobrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 493. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 16. un 17. oktobrī (2013. gada 16. oktobra sēdē), ar 150 balsīm par, 2 balsīm pret un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK pozitīvi vērtē Komisijas ierosināto regulu, ar ko izveido starpvalstu ilgtermiņa ieguldījuma produkta regulējumu. Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondu (EIFF) ieviešana stimulēs ieguldītāju pieprasījumu pēc apjomīgiem ilgtermiņa aktīviem.

1.2 Šo ieguldījumu produktu stabilitāti, domājams, nodrošinās prasības, ka, piedāvājot minētos fondus, būs jāievēro Direktīva par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un ka fondiem vismaz 70 % līdzekļu būs jāiegulda nosacījumiem atbilstošos ilgtermiņa projektos, piemēram, fiziskajā vai sociālajā infrastruktūrā un mazos un vidējos uzņēmumos.

1.3 EESK lielākoties piekrīt Komisijas analīzei par gaidāmo pieprasījumu pēc EIFF un par pašreizējiem normatīvajiem šķēršļiem, kas institucionālajiem un privātajiem ieguldītājiem liedz iesaistīties jaunos pārrobežu infrastruktūras projektos. Ierosinātajai regulai ir potenciāls ilgtermiņa projektu jomā stimulēt labi darbojošos vienotu ieguldījumu tirgu.

1.4 Komisijas priekšlikums ieviest slēgta tipa fondus, kas būtu pieejami gan institucionālajiem, gan privātajiem ieguldītājiem, ir, iespējams, vislabākais risinājums, it sevišķi tāpēc, ka droši vien izveidosies EIFF ieguldījumu apliecību un daļu sekundārais tirgus.

1.5 Tā kā ar ierosināto regulu tiek radīts jauns Eiropas ieguldījumu tirgus segments, šā tiesību akta īstenošanai būtu uzmanīgi jāseko līdzi. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu pārraudzīt

EIFF tirgus attīstību. Ja ar pieņemto iniciatīvu neizdosies izveidot ilgtermiņa pārrobežu ieguldījumu tirgu, tad tiks veikta papildu analīze un izvērtēšana un ieviesti uzlabojumi, lai novērstu trūkumus un palielinātu interesi par EIFF.

2. Vispārīga informācija par ierosināto regulu

2.1 ES Komisija 2013. gada 26. jūnijā publicēja Priekšlikumu regulai par Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondiem, kuram pievienoja izvērstu ietekmes novērtējumu⁽¹⁾. Komisija norāda, ka šāda pārrobežu finanšu instrumenta izveides galvenais iemesls ir vēlme palielināt pieejamā ārpusbankas finansējuma apjomu tādiem Eiropas Savienības uzņēmumiem, kam ilgtermiņa kapitāls nepieciešams projektiem šādās jomās:

— infrastruktūra, piemēram, transporta, komunikāciju, enerģētikas un izglītības jomā;

— ieguldījumi biržā nekotētos uzņēmumos, galvenokārt MVU;

— ieguldījumi nekustamā īpašuma aktīvos, piemēram, ēkās, vai tieša infrastruktūras aktīvu iegāde;

— ieguldījumi sociālajā infrastruktūrā, inovācijai nozīmīgā infrastruktūrā un klimata aizsardzībā.

⁽¹⁾ SWD(2013) 231 final.

2.2 Komisijas priekšlikumi ir saskaņā ar Zaļajā grāmatā par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu⁽²⁾ ieņemto nostāju, ko EESK atbalstīja 2013. gada jūlijā⁽³⁾. Kā regulas nosaukums liecina, mērķis ir visā Eiropā stimulēt un sekmēt lielākus ilgtermiņa ieguldījumu apjomus. Jāpanāk, lai tādi ilgtermiņa ieguldījumi būtu plašāk pieejami un ieguldītājiem būtu lielāka interese tos veikt.

2.3 Jārīkojas Eiropas līmenī, jo Komisijas pētījumā par ilgtermiņa ieguldījumu instrumentiem visā ES atklājušās novirzes no normas, nesaskaņotība un sadrumstalotība. Pievienotā ietekmes novērtējuma 2. pielikumā sīki izklāstīta ilgtermiņa finansējuma režīmu nesaskaņotība Vācijā, AK, Francijā, Īrijā, Nīderlandē, Itālijā un Luksemburgā. Komisija secina, ka nav vienotu pārrobežu standartu — ne attiecībā uz to, kas tiek uzskatīts par ilgtermiņa aktīviem un ieguldījumiem, ne arī kam tie varētu būt lietderīgi un kā tie funkcionē.

2.4 Pašreizējais ieguldījumu starpvalstu regulējums — pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi (PVKIU) — aptver likvidu pārvedamu vērtspapīru, piemēram, obligāciju un akciju, portfeļus. Aktīvu tipi, ar kuriem minētie ieguldījumu uzņēmumi nestrādā, proti, tādi ilgtermiņa nekustamie aktīvi kā infrastruktūra un īpašumi, ir ļoti svarīgi ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanai. Ilgtermiņa ieguldījumu instrumenti parasti nav ne pārvedami, ne likvidi. Tiem nav sekundāro tirgu, turklāt bieži vien jāveic ievērojami sākotnēji kapitālieguldījumi. Šie faktori var mazināt pat ļoti lielu institucionālo ieguldītāju vēlmi izmantot tādus instrumentus.

2.5 Komisija ir konstatējusi trīs riska veidus, kas parasti rodas saistībā ar ilgtermiņa aktīvu ieguldījumiem:

- risks, ka ieguldītāji tiek maldināti par riska faktoriem saistībā ar ilgtermiņa aktīviem;
- risks saistībā ar ilgtermiņa aktīvu nelikviditāti;
- risks, ka pašreizējiem ilgtermiņa fondiem trūkst vajadzīgās pieredzes saistībā ar aktīvu izvēlēšanos, projektu pārraudzību un ienākumu profila saskaņošanu ar potenciālo klientu vajadzībām.

2.5.1 Galvenokārt minēto risku dēļ ilgtermiņa fondu darbība līdz šim nav bijusi pārāk veiksmīga. Tie ne vienmēr ir spējuši sasniegt plānotos rezultātus, ieguldītāji tikuši maldināti par gaidāmajiem ienākumiem, un ir liecības par fondu maldinošu pārdošanu. Komisija atzīst, ka šādiem ilgtermiņa ieguldījumu fondiem nepieciešama pienācīga uzticamības pārbaude un profesionāla pārvaldība. Regulā ļoti uzsvērtā pienācīgu informācijas un tirdzniecības materiālu izstrāde. Privātajiem ieguldītājiem

paredzētie EEIF būs standartizēts privāto ieguldījumu produkts, un, ja to piedāvās pārdošanai privātajiem ieguldītājiem, pie EEIF būs jāpievieno tā saucamais standartizētu privāto ieguldījumu produktu pamatinformācijas dokuments (*Packaged Retail Investment Product Key Information Document*). Būs jāiekļauj skaidri un uzskatāmi privātajiem ieguldītājiem paredzēti brīdinājumi par šā instrumenta slēgta tipa produkta iezīmēm, ieguldījumu periodu un pirmstermiņa izpirkšanas tiesību neesamību.

2.6 Pēc Komisijas aplēsēm, Eiropā līdz 2020. gadam infrastruktūras projektu finansēšanai vajadzīgi 1 500–2 000 miljardi EUR, un tas apliecina nepieciešamību pēc apjomīgiem finanšu līdzekļiem. Izstrādājot ietekmes novērtējumu, Komisija rīkoja sabiedrisko apspriešanos, kurā gūts vērā ņemams apliecinājums ieguldītāju (gan institucionālo, gan privāto ieguldītāju) interesei par tādiem EEIF.

3. Priekšlikuma galvenie aspekti

3.1 Iepriekš minēto faktoru rezultātā visā Eiropas Savienībā ilgtermiņa ieguldījumu instrumentu tirgus attīstība un darbības rezultāti nav bijuši optimāli. Konkrēti, tiek apgalvots, ka fondi ir mazāki, nekā tie varētu būt, pārvaldības izmaksas ir lielākas, nekā tām vajadzētu būt, un privātajiem ieguldītājiem dalībvalstīs pieejamo fondu izvēle ir ļoti ierobežota. Situācija jārisina ES līmenī, tāpēc Komisija ierosina izveidot ilgtermiņa ieguldījumu fondu vienoto tirgu.

3.2 Pamatojoties uz iespējām sasniegt minētos darbības mērķus, apzinātas septiņas politikas iespējas. Tās ir šādas: neko nemainīt, izveidot brīvprātīgu produkta marķējumu un kodu, dažas ilgtermiņa aktīvu kategorijas integrēt esošajā PVKIU regulējumā, pēc PVKIU parauga izveidot ilgtermiņa slēgta tipa ieguldījuma produktu tikai institucionāliem ieguldītājiem, izveidot iepriekšminētajam līdzīgu produktu, kas būtu pieejams finansiāli nodrošinātām privātpersonām, izveidot visiem ieguldītājiem, tostarp privātajiem ieguldītājiem, atvērtu fondu ar stingrākiem ieguldītāju aizsardzības noteikumiem un bez izpirkšanas tiesībām, kā arī, visbeidzot, izveidot iepriekšminētajam līdzīgu fondu ar izpirkšanas tiesībām, kad pagājis minimālais turēšanas laiks.

3.3 No minētajām septiņām iespējām priekšroka dodama sestajai iespējai, proti, jaunam, visiem ieguldītājiem atvērtam Eiropas ilgtermiņa ieguldījumu fondam bez izpirkšanas tiesībām. Šī iespēja ir līdzīga modeļiem, kas darbojas tajās dalībvalstīs, kuras ļauj piedalīties privātajiem ieguldītājiem.

3.4 Atbilstīgi Komisijas priekšlikumam uz EEIF attieksies Direktīva par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un EEIF veidos jaunu apstiprināto, slēgta tipa fondu kategoriju. Tā kā EEIF juridiskais satvars ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula, tā būs tieši piemērojama visās ES dalībvalstīs bez nepieciešamības pēc papildu transponēšanas. Par vairākiem jaunā instrumenta aspektiem Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI) izdos normatīvos tehniskos standartus.

⁽²⁾ COM(2013) 150 final/2.

⁽³⁾ OV C 327, 12.11.2013., 11.-14. lpp.

3.5 EEIF ir domāts ieguldījumiem ilgtermiņa aktīvos, kas ir piemēroti fonda dzīves ciklam. Kopumā struktūras izveide un darbība būs vērsta uz tādiem ilgtermiņa aktīviem kā infrastruktūras projekti. Komisija izvirza noteikumus, kā EEIF portfeli drīkst ieguldīt. Vismaz 70 % jāiegulda ilgtermiņa aktīvos, un ne vairāk kā 30 % — aktīvos, kuros ieguldījumus var veikt PVKIU. Portfeļa sastāva ierobežojums 70 % apmērā nav spēkā trijos gadījumos: EEIF pirmajos piecos darbības gados, fonda darbības laikā — 12 mēnešu garumā, ja EEIF cenšas piesaistīt jaunu kapitālu, kā arī dzīves cikla beigās, līdzko EEIF sāk pārdot aktīvus saskaņā ar savu izpiršanas politiku.

3.6 EEIF jābūt slēgta tipa fondam ar noteiktu termiņu. Ieguldītāji nevarēs pieprasīt savu ieguldījumu izpiršanu pirms noteiktā termiņa beigām. Minētā termiņa ilgums tiks noteikts atkarībā no aktīvu veida, ko EEIF vēlas iegūt un turēt. Līdz ar to pastāv saistība starp iegūstamo ilgtermiņa aktīvu ieguldījumu periodu un EEIF izpiršanas periodu. EVTI būs jāizstrādā normatīvi tehniskie standarti, kuros būs detalizētāk izklāstīts, kā EEIF dzīves cikls jāaskaņo ar katra atsevišķā aktīva dzīves ciklu.

3.7 Regulas priekšlikuma 17. pantā paredzēts, ka izveidosies EEIF apliecību vai daļu sekundārais tirgus. Tas nodrošinātu likviditāti tiem ieguldītājiem, kuri vēlētos atgūt visus vai daļu no saviem ieguldījumiem, bet neietekmētu projektu finansēšanu no EEIF.

3.8 EEIF būs ieguldījumu produkti Finanšu instrumentu tirgu direktīvas nozīmē, un tāpēc uz tiem attieksies visas minētās direktīvas prasības saistībā ar tirgvedību, pārdošanu un informācijas atklāšanu.

3.9 EEIF, šķiet, ir pozitīvi vērtējams jaunievedums gan kā jauns produkta marķējums un "privāto ieguldītāju pase" ilgtermiņa aktīviem un slēgta tipa produktiem, gan kā potenciāls līdzekļu avots biržā nekotētiem ES uzņēmumiem. Komisija uzskata, ka uzņēmumu vadītāji un ieguldītāji gaida šāda produkta parādīšanos un ka infrastruktūras nozarēs tas varētu kļūt par alternatīvu finansēšanas avotu.

3.10 Tā kā ierosinātā regula ir novatoriska, pārraudzība un izvērtēšana kļūst vēl jo svarīgāka. Komisija to atzīst un ierosina par sākotnējo EEIF tirgus sekmīgas (vai nesekmīgas) attīstības pārraudzības termiņu noteikt aptuveni četrus gadus. Šīs iniciatīvas panākumus (vai to trūkumu) ļaus noteikt tādi svarīgi darbības rādītāji kā vairākās valstīs darbojošos fondu skaits, EEIF vidējais lielums, ieguldītāju viedoklis, līdzekļu proporcija attiecīgajā infrastruktūrā, īpašumtiesības, MVU u. c. rādītāji. Ja ar pieņemto iniciatīvu neizdosies izveidot ilgtermiņa pārrobežu ieguldījumu tirgu, tad tiks veikta papildu analīze un izvērtēšana un ieviesti uzlabojumi, lai novērstu trūkumus un palielinātu interesi par EEIF.

Briselē, 2013. gada 16. oktobrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*

Henri MALOSSE